
AVRUPA'DAN SEÇİM KANUNUNA ELEŞTİRİ

17.12.2018

Deutsche Welle (15 Aralık 2018)

Avrupa Konseyi ve AGİT'in yayınladığı raporda, Türkiyede 24 Haziran seçimlerinden kısa bir süre önce seçim kanununda yapılan değişikliklerin uluslararası normlarla uyuşmadığı belirtildi.

Avrupa Konseyi'nin anayasal konulardaki uzman organı Venedik Komisyonu ile Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatının (AGİT) demokratik kurumlar ve insan hakları bürosu ODIHR tarafından ortaklaşa hazırlanan bir raporda, 24 Haziran seçimlerinden birkaç ay önce "aceleyle ve ilgili taraflar sürece dâhil edilmeksizin seçim kanununda değişikliğe gidilmesi, sorunlu ve uluslararası normlara aykırı olarak değerlendirildi.

Venedik Komisyonu ve ODIHR uzmanları raporlarında, seçimlere kısa bir süre kala seçim kanununda değişikliğe gidilmesinin "seçimlerin adil ve istikrarlı bir çerçevede yapılması ve siyasi partiler arasında eşitlik açılarından riskler içerebileceğini vurguladı. Bu değişikliklerin, seçim sürecinin kapsayıcı yapısını olumsuz etkileyebileceği belirtildi.

Raporda, seçim kurallarında son anda yapılan değişikliklerin "siyasi açıdan tarafsız algılanabileceği ve vatandaşların seçim süreç ve sonuçlarına olan güvenini sarsabileceği not edildi. Son anda yapılan değişikliklerin, seçimleri hazırlayan kadrolara yeni kurallara aşına olma imkânı tanımadığı, seçim öncesi yapılması gereken idari hazırlıklar konusunda da yeterli zamanın tanınmadığı kaydedildi.

Olumlu unsurlar

Rapor büyük ölçüde eleştirel olmakla birlikte, seçim kanununda olumlu adımlar atıldığına da vurguda bulundu. Bu olumlu adımlara örnek olarak, milletvekilliği seçimlerinde aday olma yaşının aşağı çekilmesi, başkanlık seçimine bağımsız adayların da alınması ve mobil oy sandıklarıyla oy kullanmanın sağlanması gösterildi.

Ankara'ya tavsiyeler

Raporda, Türk hükümetine, Yüksek Seçim Kurulunun yapısını gözden geçirmesi, yüzde 10 seçim barajını aşağı çekmesi, güvenlik güçlerinin seçim bürolarındaki varlığını gözden geçirmesi ve güvenlik gerekçesiyle oy sandıklarının bir başka yere taşınmasına ilişkin sıkı, net ve objektif kurallar izlemesi tavsiyelerinde bulunuldu.

Rapordaki diğer tavsiyeler arasında, oy pusulalarının mühürlenmesi, seçim bürolarının büyüklüğü ve kapasitesine ilişkin kuralların değiştirilmesi, cumhurbaşkanlığı seçimine katılan bağımsız adaylardan emaneten kayıt parası alınmaması ve bundan böyle seçim kanununda yapılacak gecikmeli değişikliklerle ilgili anayasal yasağa saygı gösterilmesi de bulunuyor.

Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisinin (AKPM) başvurusu üzerine hazırlanan raporun doğrudan bağlayıcılığı bulunmuyor. Buna karşılık, rapordaki gözlem ve tavsiyeler, gerek Avrupa Konseyi gerekse Avrupa Birliği (AB) organları açısından referans belge olma özelliğine sahip.

Türkiye, demokrasi, insan hakları ve hukukun üstünlüğü alanlarında Avrupa Konseyi üyeliğinden kaynaklanan yükümlülüklerini yerine getirmediği gerekçesiyle Nisan 2017'den bu yana AKPM tarafından denetim sürecinde tutuluyor.

Kayhan Karaca / Strasbourg

© Deutsche Welle Türkçe

Kaynak/Source: